

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВИХ ПОЗИЦІЙ З ПИТАНЬ ДЕКЛАРУВАННЯ ТА КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

бульв. Миколи Міхновського, 28, м. Київ, 01103, тел. (044) 200 08 27,
тел. контакт-центру (044) 200 06 94, тел. повідомлень про корупцію (044) 200 06 91,
офіційний вебсайт: nazk.gov.ua, e-mail: info@nazk.gov.ua, код ЄДРПОУ 40381452

На № 1/11637-23 від 07.08.2023
(вх. № 20286/0/03-23 від 07.08.2023)

Міністерство освіти і науки України

mon@mon.gov.ua

На посадових осіб юридичних осіб публічного права поширюються передбачені ст. 28 Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) вимоги щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Відповідно до п. 15 ч. 1 ст. 11 Закону Національне агентство надає роз'яснення, методичну та консультаційну допомогу з питань застосування положень Закону та прийнятих на його виконання нормативно-правових актів.

Це повноваження Національне агентство реалізує шляхом підготовки роз'яснень та методичних рекомендацій, які розміщені у Базі знань НАЗК¹ і можуть бути використані необмеженим колом осіб, а також шляхом надання усних консультацій працівниками Контакт-центру.

З метою реалізації вищезазначеного повноваження Національне агентство підготувало Методичні рекомендації від 21.10.2022 № 13 «Щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, дотримання обмежень щодо запобігання корупції»² (далі – Методичні рекомендації).

В Методичних рекомендаціях визначені:

у п.п. 2.2.1 п. 2.2 розділу 2 – типові ситуації та обставини, що свідчать про наявність приватного інтересу чи зумовлюють його виникнення, серед яких – реалізація службових повноважень стосовно себе, відносини прямого підпорядкування, родинні, сімейні стосунки. В контексті наявності/відсутності конфлікту інтересів розглянута ситуація, коли у підпорядкуванні посадової особи працює близька особа;

у п. 2.3 розділу 2 – інформація щодо дискреційних повноважень;

¹ <https://wiki.nazk.gov.ua>

² З Методичними рекомендаціями можна ознайомитися онлайн у Базі знань НАЗК: <https://wiki.nazk.gov.ua> (розділ «Конфлікт інтересів»; є можливість пошуку за контекстом) або у форматі зручного посібника: <https://bit.ly/3G8z7FM>

Національне агентство з питань запобігання корупції
№203-01/20155-23 від 01.09.2023
Підписувач Катусинська Ілона Вікторівна
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000038432F00B037BA00
Дата підписання 01.09.2023

у п. 3.4 розділу 3 – обов'язки безпосереднього керівника особи, у якої наявний конфлікт інтересів, або керівника органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання її звільнення з посади;

у розділі 5 – інформація з питань зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів, зокрема стосовно правил вибору заходу зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів.

Рекомендуємо ознайомитись з онлайн курсом «Зрозуміло про конфлікт інтересів», розміщеним на навчальній платформі Study.NAZK³, а також в онлайн-курсом «Конфлікт інтересів: від виявлення до врегулювання»⁴.

Також інформуємо про можливість проходження тесту на виявлення конфлікту інтересів⁵.

Додатково роз'яснюємо, що враховуючи наведені у ст. 1 Закону визначення конфлікт інтересів може існувати у особи в ситуації, коли:

- в особи наявний приватний інтерес (будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами – ст. 1 Закону);

- в особи наявні службові повноваження, під час реалізації яких вона може вчиняти дії, приймати рішення саме з питання, у якому у неї наявний приватний інтерес;

- такі службові повноваження мають дискреційний характер (тобто є такими, коли особа може на власний розсуд обирати з кількох юридично допустимих дій, рішень).

Саме сукупність зазначених факторів дає підстави стверджувати, що приватний інтерес особи може впливати на об'єктивність та неупередженість під час вчинення особою дії, прийняття рішення, а отже, в особи є конфлікт інтересів.

За відсутності принаймні однієї із складових – приватного інтересу та/або службових повноважень дискреційного характеру – конфлікт інтересів не виникає.

Щодо конфлікту інтересів у керівників закладів освіти у зв'язку з перебуванням у їх підпорядкуванні близьких осіб та реалізацією службових повноважень стосовно себе

У п.п. 14.1.1 п. 14.1 розділу 14 містяться приклади практичного застосування вимог Закону щодо наявності/відсутності конфлікту інтересів при спільній роботі близьких осіб.

У п.п. 14.1.4 п. 14.1 розділу 14 Методичних рекомендацій наведено приклад, в якому зазначено про наявність потенційного конфлікту інтересів у керівника закладу освіти, який одночасно працює за сумісництвом на іншій посаді в очолюваному ним закладі.

Коли керівник закладу освіти, не займаючи іншу штатну посаду на умовах окремого трудового договору, здійснює викладацьку діяльність у очолюваному ним закладі, та може застосувати стосовно себе повноваження дискреційного характеру (обрання одного з альтернативних варіантів рішень) у нього виникатиме реальний конфлікт інтересів.

Керівники закладів освіти зобов'язані повідомляти про потенційний та реальний конфлікт інтересів керівнику органу до повноважень, якого належить звільнення (ініціювання звільнення) з посади, а останній зобов'язаний обрати належний захід врегулювання конфлікту інтересів передбачений Законом (ст.ст. 29 – 34 Закону) та вжити його.

Можливість та доцільність застосування того чи іншого заходу врегулювання конфлікту інтересів визначається в кожному конкретному випадку особою, яка вживає такі заходи. Саме такі особи володіють ситуацією у підконтрольній чи підпорядкованій сфері, обізнані з обсягом повноважень підлеглих осіб та способами реалізації цих повноважень, повноважні ухвалювати рішення щодо підлеглих, тому мають можливість з урахуванням всіх обставин вжити найкращий захід врегулювання конфлікту інтересів у конкретній ситуації.

³ <https://bit.ly/3Z5HmbZ>

⁴ <http://surl.li/koosx>

⁵ Тест на виявлення конфлікту інтересів можна пройти за посиланням <https://cutt.ly/ywyBOyu7>

При спільній роботі близьких осіб, реалізації службових повноважень стосовно себе може бути застосований захід врегулювання конфлікту інтересів, передбачений ст. 33 Закону.

Якщо конфлікт інтересів, що виник у зв'язку з роботою у підпорядкуванні близької особи або необхідністю реалізувати службові повноваження стосовно себе врегульовано з дотриманням вимог ст. 33 Закону (визначені форма контролю, уповноважений на проведення контролю працівник, обов'язки особи у зв'язку із застосуванням зовнішнього контролю за виконанням нею відповідного завдання, вчиненням нею дій чи прийняття рішень) та виконуються всі умови заходу врегулювання конфлікту інтересів, реалізація службових повноважень та прийняття рішень (стосовно близької особи чи стосовно себе) під зовнішнім контролем особою, у якої виник конфлікт інтересів, не призведе до порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів та, відповідно, до передбаченої законом відповідальності.

Щодо делегування повноважень керівника закладу освіти на особу, яка перебуває у підпорядкуванні такого керівника

Працівники закладу освіти перебувають у підпорядкуванні керівника цього закладу.

Як правило, підпорядковані працівники схильні діяти в інтересах керівника. Це зумовлено тим, що у разі прийняття рішення на користь керівника (близької особи керівника), підпорядкований працівник може розраховувати або на його лояльне ставлення, додаткове матеріальне заохочення, або на уникнення негативної реакції керівника, застосування дисциплінарного стягнення/ініціювання дисциплінарного стягнення щодо підпорядкованого працівника тощо.

Така ситуація зумовлює наявність приватного інтересу у працівника закладу освіти, якому делеговані відповідні повноваження та він може приймати рішення з питань, пов'язаних з керівником закладу освіти або близькими особами керівника закладу освіти, та, відповідно, виникнення конфлікту інтересів у працівника закладу освіти.

**Керівник Управління
формування правових позицій з питань
декларування та конфлікту інтересів
Національного агентства з питань
запобігання корупції**

Ілона КАТУШИНСЬКА

Бондар Тетяна (044) 200 06 94

Більше роз'яснень на інформаційних ресурсах Національного агентства:

Навчальна платформа «Study.NAZK»
з відеокурсами про декларування,
конфлікт інтересів, навчання для
антикорупційних уповноважених тощо

База знань «Wiki.NAZK»
роз'яснення з питань декларування,
конфлікту інтересів, статусу викривача
корупції, рекомендації антикорупційним
уповноваженим тощо